List 24. Tečaj XLV.

NOVICE

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gold. 40 kr., za pol leta 1 gold, 70 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold. 10 kr., za četrt leta 1 gold. 10 kr.

V Ljubljani 15. junija 1887.

Obseg: Zavarovanje za življenje korist kmetskim ljudem. — Plemenski biki. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Razne reči. — Zemlje- in narodopisni obrazi. — Govor gospoda poslanca Kluna v državnem zboru 10. t. m. Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Zavarovanje za življenje korist kmetskim ljudem.

Občni 63. zbor kmetijske družbe štajerske podal nam je dokazov, da kmetsko ljudstvo ne pozna zavarovanja za življenje. Treba je toraj se s to napravo še le seznaniti. Sicer je zastopnik podružnice Št. Mihelske njeni predlog vrlo utemeljeval, pa bi se bilo vsakako o njem prestopilo na dnevni red, ako ne bi poročevalec centralnega odbora vmes posegel. Upati toraj je, da prihodnji 64. občni zbor v tej reči stori korak naprej. To se bode dosezalo tem bolj gotovo, ako se o zavarovanji poprej v podružnicah razpravlja in dela na pojasnjenje in bistrenje zmedenih pojmov o zavarovanji za življenje. Napreduje se tako sicer po času, pa vendar se pomika na bolje. Leta 1873 zboroval je agrarni shod, pa zavarovanje za življenje ni našlo dovolj zanimanja, toda sedaj je dr. Pfanner mogel poročati o ugodnih vspehih na Hanoveranskem. Sedaj kaže tedaj tudi kmetske ljudi seznaniti z ono velekoristno napravo.

Kmetski sin postane navadno to, kar je oče bil — kmet. Očetje imajo navado dajati starejšim otrokom večjih dot, da bi jih lože oskrbeli. S tem pa ne nameravajo mlajšim škodovati, marveč upajo še toliko prigospodariti, da bodo tudi mlajši še kaj imeli. Kaj pa, če poprej umrje? No, pustimo in recimo: oča ima srečo in dolgo živi, je li sedaj vse ugodno? Težko. Kajti, če hoče, da vsa posestva enemu izmed večih otrok ostanejo, nakupiči temu hipoma silno velikih dolgov. Pred nekolikimi leti so v podružnicah mnogo govorili o nevarnostih, ki pretijo kmetskemu stanu iz pogostega trganja in razkosavanja posestev.

Vendar niso hoteli povsod pritrditi, da bode treba kmetski stan braniti po izpremembi sedaj veljavnih zakonov o podedovanji na kmetih in po vpeljavi kmetskih domov. Temu more tudi ta vzrok biti, da niso ozir jemali na zavarovanje za življenje. Vsak mladi mož naj se dá svoji rodbini v korist precej po ženitvi zavarovati za življenje. Še bolje bilo bi, ko bi mož in žena vzajemno se zavarovala precej po poroki. Tako zamore kmetovalec dosegniti, da kedaj posestvo izroči otrokom brez dolgov. Jako koristilo bi takošno zavarovanje delavcem in rokodelcem oženjenim na kmetih, živečim le od dela svojih rok. Žena in otroci utegnejo preskrbljeni biti, dokler je mož zdrav, močen, priden. Ako pa zgodaj umre, so žena in otroci sirote in drugi morajo za nje skrbeti.

Majhno zavarovanje za nekaj stotin goldinarjev bi tudi takošni ljudje zamogli in bilo bi na veliko pomoč vsaj za prvo silo. V vseh takošnih slučajih je nasvetovati zavarovanje tako, da se za-nj vse žive dni premija vplačuje, kajti tukaj so premije pri vseh zavarovalnicah najnižje. Tako se z najmanjšimi vplačili pride do največjih svot. Rodbina je tedaj brez strahu obstanka, če njej tudi nemila smrt prezgodaj pobere očeta ali mater, ali obadva. Kdor več premore, lahko tudi se zavaruje na večje svote, kakor najsilnejše potrebe za ohranitev rodbine zahtevajo, ter zamore izmed raznih načinov zavarovanja izbrati tisti, kateri mu najbolje ugaja. Zlasti zamore poleg zavarovanja za življenje tudi misliti na zavarovanje na starost. Zamore tudi tako se zavarovati, da mu v njegovem 60. letu izplačajo zavarovalnino. Tako more še pred smrtjo dolgé poplačati, hčeram dote nastaviti. V najneugodnejšem slučaji bi mogel sinu, prevzemšemu posestvo, naložiti, da po smrti očetovi ali zatem, ko posestvo dobi v last, plačuje dotno zavarovalnino za nedoletne brate in sestre.

Če kmetovalec v 60. letu prejme zavarovano svoto denarjev, lože izroči posestvo sinu in si izgovori manjši vžitek.

K. ZEITUNGS-STEMPEL

Agenti takih in enakih naukov ne bodo mogli spraviti med kmetsko prebivalstvo, pač pa domoljubi narodnjaki. „Gosp. Glasnik.“

Plemenski biki.

Pri odbiranji bikov bi kmetovalci morali biti še bolje opazni, nego pri odločevanji telic za krave, kajti bik prenaša svoje lastnosti na več zaroda, nego krava. Zatorej je zeló opravičeno, da za nakup dobrih plemenskih bikov zmiraj več storijo in precejšnjih denarjev žrtvujejo vsako leto. Bike za domače potrebe doma vzrejati, to kaže le ondi, kjer imajo lepo domačo, dobro urejeno, završeno čedo. Zatorej ne kaže bikov vzrejati za domače potrebe, če nimamo uže završenega govejskega plemena v hlevih. Govedarji smejo le tedaj nadejati se dobrih vspehov, če rabijo bike, ki imajo dobre lastnosti pa tudi moč, jih prenašati zanesljivo na svoj zarod. Plemenski bik mora tedaj dobre lastnosti svojega plemena kazati v obilni meri in zmožnosti imeti, da one res prenaša na svoj zarod. Bodi smoter katerikoli, ki ga hoćemo doseči, vselej mora bik biti žlahten, čedne zunanjosti in lepih razmer gledé na posamesne ude. Najboljši biki so močnega trupla, na dolgo potegnenega, trdo sklenenega in krepkih kosti. Noge ne smejo biti previsoke in prestrme; križ bodi širok, prsi širne, rebra izbočena, hrbet raven, vrat krepek in glava lahka. Tudi živahen mora biti bik, vendar ne hudoben.

To dosežemo, če se iz mlada z njimi prijazno ravna, mnogo peča, vendar nikoli ne draži. Pred završenim drugim letom jih ne smemo na krave spuščati; v tretjem letu pa le malokedaj, kajti v tem letu dorastejo. Popolno in pravilno dorasli bik daje se najdalje časa rabiti za pleme in tudi svoje dobre lastnosti najzvestejše prenaša na zarod. Žalibog se v tej reči pogosto ne ravna pravilno; preveč potrate se dela. Malokde najdemo bikov, ki bi peto leto prekoračili. Tri ali štiri leta stare živali niso več za pleme na prodaj in dobi jih mesar. Glavni vzrok temu je, ker bike premalo na prosto spuščajo, da bi se prehodili; kmalu se udebelijo, postanejo leni. Mnogo je bikov, ki so v zadnjih nogah preslabi. Komaj tri ali štiri leta stari, so uže tako narastli, zlasti v sprednjem delu, da zadnji del trupla ne nese več prav. Kravo premočno obtežijo, da pod njimi se zgrudi in takošni biki niso dalje za rabo. Navadno biki v sprednjem delu močno naraščajo. Zatorej ni nič kaj posebnega, če kmetovalec bika vzredi, kateri ima debel šinjak in širne prsi. Nasproti pa najdemo kmalu mnogo krav, ki so močnega obočja, širokega križa, toda sprednji del je slaboten. Zatorej bode treba, da govedarji za naprej v tej reči več pazijo in si prizadevajo pri bikih doseči, da bodo v zadnjih delih krepkejši, krave pa v sprednjih močnejše. Tako bode sčasoma vse v lepšem razmerji. Do sedaj so na to premalo pazili, kar je marsikaj škode pouzročilo. Če se ta napaka popravi, dobivali bodemo lepših krav pa tudi volov in bikov, ki bodo več vredni, kakor sedanji, kajti zadnji del vola daje najboljšo govedino. Gledati in paziti bode tedaj potrebno, da bodo plemenski biki takošni, ki so tudi v zadnjem delu, zlasti v nogah, krepki, močni. Zadnji del bodi zmiraj toliko močan, da bode prednji del lahko nosil. Vsaki dan bi pa morali bike nekoliko na prosti zrak spuščati, vsaj eno uro. Dobro je, če jih vpregajo, na primer, da travo nakošeno ali detelje domov vozijo. Vsaj eno uro sleherni dan morali bi biki iz hleva na prosto gibanje izpuščati se. Na Angleškem pridržujejo bikiče zmiraj v posebnem oddelku hlevovem ter ne gonijo na pašo. Zunaj na dvorišči je zopet poseben oddelek, kamor jih vsaki dan za nekaj časa izženejo, da se sprehodijo. Vrhu tega gonijo jih pogosto simotamo na vrvi, kar stori, da so krotki in človeku prijazni. Krme plemenskim bikom ne kaže mnogo polagati, toda krepka mora biti, a ne za pitanje. Repe in žlempe se malo dodaja, sicer dobijo gobasto stanićje in se precej spitajo; pogosto tudi zbolijo. Dobro vzraslih bikov ni mnogo; kdor toraj takošnega ima, naj ga rabi mogoče dolgo. Če se razumno z njim ravná, rabijo ga lahko do desetega leta.

Tako dobi gospodar lepo enolično žival in si prihrani denarje, katere bi sicer za nakup večih bikov moral potrošiti. Ni treba braniti se, da ne bi bika za njegov lastni zarod rabili. Angleži so po tem načinu največ pripomogli, da imajo lepe enolične živine toliko. Plemenijo namreč najlepše živali med seboj, če prav so si v rodu, ker tako ostanejo dobre lastnosti še najbolj stanovitno pri dotični plohi. S tem ne priporočamo tega kot pravilo, marveč svetujemo bika mogoče dolgo rabiti, za obnovljenje krvi pa s tem skrbeti, da se časih kakošna krava od inod dokupi. Svetovati je tudi, bika tedaj le kupiti, kedar je dorastel in se razvil, kajti poprej se ne dá lahko in pravično oceniti. Mladi biki, tudi dveletni, izpremenijo se časih močno.

Pripetilo se je uže dostikrat, da so dveletni biki žlahnega plemena malo kaj prida obetali, toda v četrtem letu postali so izvrstni. Nasprotno pa mnogokrat lepi dveletni biki preveč obetajo in po četrtem letu se pokaže, da niso za rabo. Ni dobro, kakor nekateri delajo, da bike pred $1\frac{1}{2}$ letom ali pred 2 letom uže na krave spuščajo. Biki prerano opešajo in polagoma oslabijo celo čredo; to je tudi eden izmed vzrokov, zakaj imamo toliko kužnih bolezni med govejo živino. Večkratno kupovanje bikov požre mnogo denarja, zatorej kmetovalci ne gledajo mnogo na bike in pričakujejo izboljšanje svoje goveje plohe zvečinoma le od krav. Vsled tega imamo precejšnje število slabih, mladih bikov, starših in dobrih pa malo. Tako stisnejo ceno dobrim bikom, da se ne izplača njih vzrejati.

V povzdigo našega govedarstva bi torej kazalo, da bi se več pazilo na dobre bike in ti več dolgo rabili, kakor se to sedaj godi. Potratilo bi se tako menje dobrih bikov in zapravilo menj denarjev. Tudi zdravje bi trdneje postalo pri naših govedih. Mnogo bikov po-

rabiti, to ugaja govejskim kupcem, ki časih slabo robo za drage denarje prodajajo, a nikakor ne kaže gospodarjem.

Naposled bodi še omenjeno, da ni treba vselej bikičev jemati od krav, ki najbolje molzejo, ali pri nakupovanji na to pred vsem gledati. Najboljše krave mlekarice navadno niso več mlade in pogosto na plučih bolne, kar na mladiče prenašajo. Zatorej je sicer ozirati se pri odbiranji bikičev plemenskih na to, če so njihove matere dobre mlekarice, vendar vsprejemajo se naj le od mlajših in zdravih krav.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora, oziroma subvencijskega komiteja dné 22. maja 1887.

Posvetovanje je vodil družbeni predsednik gospod Gustav grof Thurn. Ker se je v seji obravnavalo, koliko podpore naj se c. kr. kmetijsko ministerstvo prosi za l. 1888., bila sta navzočna zastopnika c. kr. deželne vlade in deželnega odbora. Vis. c. kr. deželno vlado je zastopal gospod vladni sovetnik Josip Dralka, vis. deželni odbor pa cesarski sovetnik Ivan Murnik. Od gg. odbornikov bili so navzočni: Detelja, baron Lazarini, Lenarčič, Povše, Robič, dr. pl. Wurzbach ter tajnik Gustav Pirc.

Pred začetkom zborovanja pozdravi prvomestnik grof Thurn gospoda vladnega zastopnika c. kr. sovetnika Dralko, ki je prvikrat prišel k seji glavnega odbora. Gospod sovetnik zahvali se za prijazni sprejem in obljubi z vsemi silami delati na korist družbi ter kmetijstvu dežele naše.

Odsek za splošne reči nasvetuje prositi c. kr. kmetijsko ministerstvo naslednje podpore za l. 1888.

I. Za kmetijski pouk:

1. Za dve ustanovi kranjskima dijakoma, ki bi hotela obiskavati kako višjo kmetijsko šolo, na leto	600 gld.
2. Za družbeno podkovsko šolo in za 8 ustanov revnim učencem	1200 „
3. Za „Kmetovalca“	800 „

II. Za kmetijstvo sploh:

1. Za premovanje govedi	600 gld.
2. Premije za umna gnojišča	300 „
3. Za povzdigo lanarstva	500 „
4. Za povzdigo umetnega pridelovanja krme	500 „
5. Za družbeno drevesnico	300 „
6. Za povzdigo vinarstva	500 „
7. Za povzdigo sadjarstva	300 „
8. Za povzdigo govedarstva	5000 „
9. Za povzdigo mlekarstva	1000 „
10. Za povzdigo ovčarstva	500 „
11. Za povzdigo čebelarstva	300 „
12. Za povzdigo ribarstva	200 „

Vse te vsote sprejme, glavni odbor, oziroma subvencijski komité, po daljši razpravi tako kakor so tu zabeležene.

Gospod odbornik Lenarčič predlaga: Glavni odbor naj se obrne do vis. c. kr. deželne vlade s prošnjo, da vlada strogo zaukaže zvrševanje deželne postave gledé pokončevanja mrčesov vsem tistim osebam, katere imajo v varstvo izročene jim nasade ob državnih cestah in drugod. Ravno tako naj se prosi, vis. c. kr. deželna vlada da bi s časom vse državne ceste obsadila s sadnim drevjem.

Dobro utemeljeni predlog gospoda Lenarčiča se sprejme.

Glavni odbor dogovori se zarad zvrševanja programa občnemu zboru.

Prošnjo kranjskega štipendista na višji kmetijski šoli v Dečinu, da se mu štipendija še prihodnje leto pusti, ker se ne more ob svojih sredstvih praktično v kmetijstvu izvežbati, sklene slavni odbor vis. c. kr. kmetijskemu ministerstvu toplo priporočiti.

Nadaljevanje razprav preloži se zarad pozne ure na prihodnjo sejo ter se še sprejmo za nove ude gg.:
Merhar Ignacij, posestnik v Prigorici.
Lovšin Janez, posestnik in trgovec v Ribnici.
Rus Janez, posestnik in gostilničar v Ribnici.
Andoljšek Anton, posestnik v Vel. Poljanah.
Pauser Janez, posestnik in trgovec v Ribnici.
Ilc Janez, posestnik v Gorenjivasi.
Bobek Janez, posestnik in zdravnik v Ribnici.
Rus Janez, posestnik in mlinar v Brežah.
Peterlin Andrej, posestnik in trgovec v Ribnici.
Tanko Tomaž, posestnik v Hrovači.
Dekleva Janez, posestnik v Petelinah.
Penko Matija, posestnik v Gradcu.
Verčon Ivan, posestnik v Vrhpolji.
Premrl Ivan, trgovec v Št. Vidu nad Vipavo.

Razne reči.

— **Zdravljenje raka na jablani.** Iz lista „Journal d' agricultur pratique“ posnemamo zanimivo poročilo gospoda de Bellevue, kateremu je rak v njegovih nasadih delal veliko škodo in kateremu je slednjič na misel prišlo bolno drevje z raztopljenim bakrenim vitrijolom poškropiti. V jeseni, pravi gospod Bellevue bilo je to drevje popolnoma zdravo, neškropljeno drevje pa je bolehalo. Ta skušnja je vsled njenega uspeha zelo zanimiva, zato toplo priporočamo tako ravnanje našim sadjarjem.

— **Gnoj za vrtnice.** Pravijo, da je sajeva voda najboljši gnoj za vrtnice. Saje od kurjave z lesom operi z vrelo vodo, in ko se ohlade, polij vrtnice. Vsled tega zadobe vrtnice temno perje, zelo cveto in so varne merčesa. Tudi stare vrtnice omlade, močno poganjajo ter bujneje in pestreje cveto.

---

*

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

58.

Mrtvo mesto.

(Konec.)

Vzlasti prijetni na pogled so razni templji, Jupitrov, Izin, Venerin in drugi. Stebrovje je z večine še prav dobro ohranjeno. Sedaj idimo še na južnozahodno stran mrtvega mesta. Razgrne se nam obširen prostor, s treh strani je obzidan, in na čelu ima odprto, na stebrih slonečo lopo. Stopimo notri; orjaški stebri pregrajajo notranji prostor v tri velike pregraje. Tu je bilo javno sodišče. Sodnik je sedel na uzvišenem sedežu, tožnik in obtoženec sta stala pred njim, ljudstvo pa je vrvelo po pregrajah. Med javnimi poslopji in prostorišči nas vzlasti zanima forum, na katerem se je zbiral odlični starodavni svet. Forum je bil tako rekoč srce, iz katerega se je izlivalo življenje po vseh slojih. Važna so tudi gledališča, pa cirkus za bojne igre. Pokriti odeum je imel sam prostora za 1500 gledalcev, in nepokrito gledališče tragiško za 15.000 gledalcev. Posebno veličasten je circus ali amfiteater, ki se nam je ohranil prav dobro; zidan je amfiteater v podobi elipse, prostora ima skoro za 20.000 gledalcev. Tu so se vršile krvave bojne igre in borbe z zverino. Ko so odvažali zasipino, našli so človeških kosti, pa tudi levjih. Z gorenjih prostorov je jako krasen razgled po morju, po sorentinskih gorah, po mrtvem mestu in na Vezuvij.

Prekrasna so bila tudi kopališča. Pompejan se je šel kopat skoro vsak dan, ondi je razpravljal vse novice, ondi so čitali pesniki najnovejše svoje umotvore, pa tudi s politiko so se bavili v kopeli, in z drugimi takimi in enakimi zadevami.

Vse pa, kar nahajamo po hišah, templjih in javnih poslopjih pompejanskih, vse nas spominja grške kulture. Slikarije herkulanske in pompejanske so edini ostanki, ki nas v obče podučujejo o slikarstvu starogrškem, in priznati moramo, da jim gré vsa čast.

Dve petini Pompeja ste odkopani, in če sodimo po dosedanjih najdbah, tedaj moremo reči, da se še prav veliko ostankov in spomenikov starodavnega sveta pod zemljo skriva. V Pompej je držalo petero vrat, in je bil opasan z dvojnim obzidjem. Kedar bode vse odkopano in na dan spravljeno, tedaj nam bodo naši starožitniki rekonstrovali obraz celega starodavnega mesta in njegovega življenja.

Čez kaj let bode slavil Pompej svoje ustajenje. Ali kakor iz groba vrženo truplo, tako bode ležalo mesto na solncu. In začelo bode razpadati. Kaj pa, da je krasen južni nebes italijanski, ali ima tudi neugodnih dni. Kedar dežuje, stopi voda po ulicah, melje zidovje, in hiše se sesedajo. Po zimi pade časih veliko snega, ulaga leze v kamenje, in mraz ga razganja. Mrtvo mesto bode preje ali sleje se sesedlo. Razvalina bode poleg razvaline. Solnce in dež bodeta dalje razjedala te kopice, s časom bode vse zgolj prah in pepel. Naposled bode potegnil veter z Apenin ter odnesel prah na vse vetrove.

Tako je na svetu!

Govor gosp. poslanca Kluna

v državnem zboru 10. t. m.

(Dalje.)

Če pa pomislimo, da je v §. 51. šolskega in poučnega reda dné 20. avgusta 1870 določen namen poduka v jeziku: Prava razumnost, kar govoré drugi v materinem jeziku, zmožnost, ustno in pismeno prav in tekoče povedati itd., moramo priznati, da nikakor ne morejo doseči tega učnega namena oni učitelji, ki ne znajo jezika in razumejo le narečja. Šolska oblast pa večkrat ni toliko prijazna in včasi tudi ne more, da bi slovenskim otrokom dala take učitelje, ki vsaj za silo znajo svoj materin jezik. V slovenskih občinah so pa tudi učitelji, ki slovenskega kar nič ne znajo, kakor „šolski prijatelji nemškega društva“ v neki knjižici sami priznajo. Tam najdete na strani 22: „Izmed 157 v slovenskih občinah na Koroškem delujočih učiteljev zná 128 za silo slovenščino — in kako, to sem uže prej povedal — in kar se tiče drugega, učé v gorenjih razredih, kjer se slovenščina lahko opustí, brez škode za poduk in vzgojo.“ (Čujte! čujte! na desnici.) Pri nastavljanji učiteljev ravnajo dotične oblasti po načelu: kjer sta dva učitelja, sme eden biti trd Nemec. (Čujte! na desnici.)

Če morajo v mnogih slučajih slovenskega narečja zmožni učitelji ali tudi odrasli učenci biti kot tolmači, nič ne dé, da se le nemščina podučuje. Šolske oblasti in šolski nadzorniki, katerih jeden ne zná slovenščine in vendar nadzoruje v slovenskih krajih, smatrajo to kot glavni namen. (Čujte! čujte! na desnici.) Učitelji ravno nemščino podučujejo najmarljiveje, ker se ozirajo na odlok c. kr. deželnega šolskega sveta za Koroško, dne 11. aprila 1887., št. 867, po katerem so petletne doklade odvisne od poduka v nemščini. (Čujte! čujte! na desnici.) In deželna šolska oblast ne pretí samo, marveč tudi dela tako; o tem priča ta-le slučaj: Nek učitelj se ni mogel odločiti, da bi pri svojih čisto slovenskih otrocih vpeljal nemški podučni jezik. Večkrat so mu zapretili, da mu odtegnejo petletne doklade. Konečno je dobil od okrajnega šolskega sveta ta-le odlok dné 6. maja 1884, št. 731 (bere): „Po naznanilu slavnega c. kr. deželnega šolskega sveta dne 21. aprila 1884 zvedel je podpisani okrajni šolski svèt, da nemščina slabo napreduje vsled slabe metode in nezadostne vaje. Toraj .... itd.“

Ni li naravno in umljivo, da se učitelji ravno ne pulijo za slovenske šole, kakor je opomnjeno tudi v onem letnem poročilu na strani 41? Si li more učitelj želeti službo, kjer ima največje težave s tujim jezikom, katerega ne razumejo otroci; kjer se mora več truditi, kakor njegov tovariš na nemški šoli, in konečno mu za

kazen še odtegnejo petletno doklado, ker nadzornik ni bil zadovoljen z vspehom? (Čujte! čujte! na desnici.)

In vendar je naravno, da tak poduk ne more imeti po vsem povoljnega vspeha. Versko-nravna vzgoja, ki je za vse naslednje življenje odločilna, je v takih šolah zeló težavna, pri slabejših otrocih celó nemogoča. Nemškega katekizma otroci ne razumejo, slovenskega ne znajo brati, saj ne v onih šolah prve vrste, ker v takih šolah se učé slovenski brati in pisati. (Čujte! čujte! na desnici.) Katehet jih mora najprvo učiti slovenski ABC, da morejo njegovi otroci vzeti v roke slovenski katekizem.

Veroučitelji so večkrat prosili šolske oblasti, naj dadó slovenščini v šoli vendar toliko prostora, da morejo otroci brati in rabiti slovenski katekizem, a vse zastonj. Poslali so 19. junija 1878 skupno prošnjo na deželni šolski svèt, a ta jo je zavrnil z odlokom dne 3. januarija 1879. In ko se je umrli knezoškof Wiery 28. januarija 1879 pritožil proti odloku pri ministerstvu, zavrnili so ga naravnost tudi tukaj. Označivne so besede, katere je knezoškof pisal v pritožbi na ministerstvo. Čudno svitlobo mečejo na šolske razmere v slovenskih delih Koroške. Glasé se (bere): „Spoštovanjem podpisani ordinarijat mora proti temu ugovarjati, in sicer na korist šole, kakor tudi posebno na korist krščanskega poduka in nravne omike slovenske mladine, da namreč preveč tirjajo voditelji slovenskih občin gledé nemškega jezika in da se jim prehitro izpolnujejo njihove tirjatve. Gotovo resnica je, da župani smatrajo šolo le kot zavod jezika; kaj radi se odrekó rejalni omiki svojih otrok, če le po večletnem obiskovanji šole nekoliko lomijo nemščino. (Čujte! na desnici.) Slovenske občine, to je, njihovi voditelji ne poznajo prave naloge ljudske šole.“ (Čujte! čujte! na desnici.)

Tako je pisal plemeniti cerkveni knez, ki je bil rojen Nemec in kateremu ne morete očitati slovenske propagande. Kot vesten višji pastir, ki je ravno tako skrbel za slovenske kakor za nemške vernike, čutil je dolžnost, da povzdigne svoj pastirski glas in razkrije brez strahu pomanjkljivosti in napake.

Pa ne le nravno-verska vzgoja, temveč tudi sploh pričetna omika trpí vsled barbarske učne metode, ki je proti vsem pravilom pameti in pedagogike. (Prav dobro! na desnici.) Materinega jezika se otroci ne učé, nemščine se pa otroci ne morejo naučiti v šoli v toliki meri, da bi se v nji mogli učiti najpotrebnejših vednosti. Opazim, da ne napredujejo v splošni omiki, marveč zaostajajo. To ni moja samovoljna trditev, temveč opazili so to drugi faktorji, ki so znani pri nas kot veljavne osebe. Statistika l. 1884 kaže na Koroškem, da je manj novincev kakor prejšnje leto, ki znajo nemški brati in pisati, število onih pa, ki znajo tudi drugi, tukaj se vé, slovenski jezik, skrčilo se je v jednem letu od 30 do 15 pri tisoči, tedaj za 50 odstotkov. (Čujte! na desnici.) Na Kranjskem je število obeh narastlo, akoravno so za slovensko prebivalstvo v ljudskih šolah povsod vpeljali slovenski podučni jezik. Eden prvih nemško-liberalnih časnikov dunajskih je pripomnil pred nekimi leti (klic: pred nekimi meseci!), toraj pred nekimi meseci gledé Slovencev na Koroškem: „Slovenci na Koroškem postajajo bebci“. (Poslanec Ghon: No! to je silno! — Čujte! na desnici. — Glasno ugovarjanje na levici.) Všeč mi je, ker gospodje ugovarjajo.

Jaz tudi ugovarjam in veselí me, da gospodje s Koroškega z menoj ugovarjajo. Če pojde tako naprej, mogel bo narodopisec (etnograf) čez nekaj let poročati o Koroškem: Prebivalstvo na Koroškem je popolnoma nemško; ako bo hotel biti natančen in vesten, moral bo pristaviti: žalibog, je bebasto. (Glasni ugovori in smeh na levici. — Dobro, dobro! na desnici.)

Take razmere, ki sicer nadarjen in močan narod tirajo v slaboumnost, gotovo niso na korist državi in vladajočemu rodu; tega bi jaz ne mogel trditi in mislim, da tudi ne gospod naučni minister. (Poslanec dr. Menger: To ni resnica! Klici na levici: Kateri časnik je bil?)

Sedanja vredba ljudske šole ni le proti zdravi pameti in pravilom pedagogike, marveč je tudi nepostavna. Odveč bi bilo, ko bi hotel to dokazovati. Le toliko, da nasprotuje vredba členu 19. državne temeljne postave dné 21. decembra 1867, §. 6. državne ljudsko-šolske postave dné 14. maja 1869 in §. 51 šolskega in naučnega reda dné 20. avgusta 1870. Če se bodo koroške občine, kakor smo nedavno brali, z dotičnimi pritožbami obrnile na državno sodišče (dobro, dobro! na desnici), da dobé za slovenske otroke slovenski podučni jezik, gotovo bo državno sodišče priznalo pravico koroškim Slovencem, kakor se je uže sploh zgodilo v mnogih drugih slučajih. (Dobro, dobro! na desnici.) Pritrdili mi bote, gospôda moja, da je gotovo jako žalostno, ker si moramo svojo postavno pravico priboriti z odlokom sodišča, in da se s tem gotovo ne pospešuje zaupanje do vlade. (Tako je! na desnici.)

Zato upam in pričakujem, da ne bo treba visoke naučne uprave poučiti z odlokom visokega državnega sodišča, katere dolžnosti ima kot najvišja šolska oblast, temveč bo storila prostovljno svojo dolžnost in izpolnila skromne in v postavah zagotovljene tirjatve slovenskih občin na Koroškem ter odstranila prej ko mogoče šolske razmere, ki nasprotujejo zdravi pameti in vsem pedagogičnim načelom. (Prav dobro! na desnici.)

Nemški prebivalci niso vsled tega prav nič na škodi, ker nemški otroci bodo imeli svoje potrebne nemške šole. Mi zahtevamo le enako dobroto za slovenske otroke, katero uže imajo nemški otroci. Tudi nemščina ne bo prikrajšana, ker Slovenci spoznajo njeno korist in se je ne branijo učiti. Želé le to, da se učí kot učni predmet, pa ne na sedanji način, namreč na škodo drugim predmetom in na stroške materinega jezika. (Dobro, dobro! na desnici.)

Nič boljše, moja gospôda, niso šolske razmere v Trstu, kjer še niso vrejene po postavi, temveč gospodari mestni zbor po svoji volji. Večina mestnega zbora pa ne pozná onega rodoljubja, katero je nedavno eden zastopnikov tržaškega mesta povdarjal v visoki zbornici s tako gorečnostjo. Priznamo sicer, da so one rodoljubne besede prišle iz odkritosrčnega srca, in da je v Trstu mnogo navdušenih rodoljubov. Žalibog je ta rodoljubna

stranka v Trstu onemogla in se mora pokoriti v vseh zadevah manj rodoljubnemu tržaškemu mestnemu zboru. Ta pa do sedaj ni sklenil šolske postave, ker se ne strinja z njegovimi nameni in bi se moral ravnati po postavi; sedaj pa dela, kar in kakor hoče. (Prav res! na desnici.)

Vrhovno vodstvo tržaških šol je izročeno posebnemu odboru, kateremu je načelnik mož židovske vere. (Čujte, čujte! na desnici.) Ni treba biti antisemit, tudi lahko visoko cenimo omenjeno osebo, vendar razumemo, da je za večino katoliškega prebivalstva v Trstu veliko pohujšanje, velika sramota (dobro, dobro! na desni), ker bi se morali njihovi otroci vzgojevati nravno-versko v šolah, ki so v rokah nekega žida. (Čujte, čujte! in pritrjevanja na desnici. — Poslanec vitez Schönerer: Prav res! — Velika veselost.)

Treba je, gospôda moja, na korist nravne vzgoje in avstrijskega rodoljubja, da ponehajo te nevrejene razmere v Trstu prej ko mogoče, in da se tamošnje šole vredé po postavi.

Eden govornikov na oni (levi) strani visoke zbornice je nedavno očital ministerstvu Taaffejevemu, da je vzgojilo irredento. (Čujte, čujte! na desnici.) Nikakor ne! Vaša vlada jo je oživila ali vsaj skrbno vzgojila, in glavno sredstvo ji je bila šola.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* **Grizenje po drobu ujed) in hitrica.** Ob vročih poletnih dnevih, osobito pa še ob času, ko ljudem novina v hrano služiti pričenja, kaj rado nadleguje ljudi grizenje po čevih (drobu) ali ujed ter hitrica. Zoper te nadloge ga ni boljšega in gotovejega pripomočka, nego je kafrovec (kaferni špirit = Kampfergeist). Naredi si ga vsakdo sam lahko tako-le: Kupi si za kakih 5 do 10 krajcarjev kafre; razdrobi jo in zdevaj skozi vrat v primerno flašico. Na to kafro nalij potem toliko čistega naravnega špirita (najboljši je vinski cvet — alkohol), da se v njem kafra popolno razpusti. In kafrovec je gotov.

Odraščenemu človeku, kedar ga je grizenje, ujed ali hitrica napadla, zadostuje 5 do 8 kapljic kafrovca pokapanega na koščeku sladkora (cukra), kar naj toliko časa v ustih zveči, da se sladkor popolno raztopi in s slinami dobro pomeša ter potem vse skupaj hitro pogoltne, da neprijetni okus tempreje zgine. Večjim otrokom zadostujejo ob takih prilikah 3—4 kapljice kafrovca. Ako bolezen uže prehuda ni, zgine v nekoliko minutah popolno; če je pa bolezen prehuda in zdravilo prvikrat še ne pomaga, obnovi se po preteku par ur zopet in vspeh je gotov.

Ob enakih prilikah pri otrocih kakor tudi pri odraščenih ljudéh obnesel se mi je kafrovec v teku 14 let sem uže v več sto slučajih in vsakikrat s popolnim vspehom.

Poskusi naj toraj s kafrovcem ob imenovanih boleznih še kdo drugi ter naj o vspehu njegovem potem javno kaj poročati izvoli. Venceljnov.

Naši dopisi.

S Ptuja dne 10. junija. — Tukajšnjo „Hranilno in posojilno društvo“ za naše mesto in vso okolico vspešno deluje v povzdigo narodnega blagostanja in se tudi samo lepo razvija. To kaže ravno pripravljen računski sklep za minulo leto 1886.

Društvo sprejema denarje ter jih obrestuje s 5% ter posojuje svojim društvenikom proti 6%.

Število društvenikov znašalo je 1884. leta: 360, 1885. leta 719, ter je leta 1886 narastlo na 1222.

Deleži društvenikov, vplačani društvu znašali so 1884. leta 5883 gold., 1885. leta 11.032 gold. 50 kr. ter 1886. leta 19.489 gold. 50 kr.

Denarni promet znašal je 1884. leta 127.735 gold. 30 krajc., 1885. leta 180.882 gold. 87 krajc., 1886. leta 288.163 gold. 86 kr.

Številke same govoré dosti jasno v hvalo društva, zato nam preostaja samo, osnovo enakih društev priporočati tudi za druge slovenske pokrajine.

Iz Ljubljane. — Sv. Rešnjega Telesa procesije bile so to leto pri najlepšem vremenu enako v Ljubljani kakor po deželi okoli krasne in veličastne. — V Ljubljani pa ste bile v nedeljo, kakor navadno tudi letos procesiji frančiškanske in šentjakobske fare, katerih prvo je vodil gosp. župnik o. Medič, šentjakobsko pa preč. gosp. prošt dr. Jarc. Prve vdeležil se je med drugimi predsednik trgovinske zbornice g. J. Kušar, druge pa mestni župan g. P. Grasselli.

— **Košnja travnikov**, se ve da najboljših, pričela se je v ljubljanski okolici začetkom tega tedna. Trava je povprek nenavadno lepa, tako, da se imamo nadejati izredno dobre senene letine. Želeti je le, da sedanjo lepo vreme traja še dalje ves čas košnje. Drugi teden prične se košnja vseh dvokošnih travnikov.

— **Prejšnjo policijsko hišo** v gosposki ulici v Ljubljani prodali so gosp. Terpinčevi dediči zavarovalni banki „Slavija“.

— **Stariši in učitelji!** Svarite sedaj, ko se pričenja kopanje, da se ne hodijo otroci kopat v nevarne vode, ne sami in ne razgreti.

— **Nov uradni, kmetijsko-šolski list.** Da bi pospeševalo razvoj poljedelskega in gozdarskega šolstva, namerava visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo izdavati časopis, ki bi razglašal uradne odredbe, poleg tega pa se zlasti pečal s strokovnim šolstvom, priobčeval razprave o organizatoričnih vprašanjih in nalogah, strokovno obravnaval posamezne predmete ali celotne učne načrte, kakor tudi lokalne zadeve posameznih naprav domače države ter konečno objavljal drobne vestí strokovne vsebine itd. Takošen program zasluži z ozirom na moči, ki bodo sodelovale pri časopisu, gotovo popolno pažnjo vseh, ki se pečajo s poljedelstvom ali gozdarstvom.

Podrobni podatki o izhajanji in naročevanji tega strokovnega časopisa se naznanijo pozneje.

— **Kmetijsko potovalno predavanje v Bohinjski Bistrici** ima tajnik c. kr. kmetijske družbe gosp. Gustav Pirc v nedeljo 19. t. m. popoludne po cerkvenem opravilu.

— **Presvitli cesar** podarili so občini Nova cerkev poleg Celja, ki je po požaru trpela veliko škodo, podporo 800 gold.

— **Tomanova spominska plošča** bode se slovesno razkrila pri rojstni hiši Tomanovi v Kamnigorici dne 3. julija. Slavnostni govor govoril bode, kakor čujemo, g. župan ljubljanski P. Grasselli.

— **Sokolov izlet v Litijo** preložen je za nedoločen čas zarad nesreče, katera je zadela Šmarčane na sv. Rešnjega telesa dan, ko se je v štacuni trgovca smodnik vnel in težko poškodoval več oseb.

— **Pogodba države z južno železnico** zarad sorabe železniške proge Ljubljana-Divača je toliko dognana, da potrebuje le še potrjenja občnega zbora južne železnice in pa trgovinskega ministerstva, o čemur pa ni dvomiti. — S to pogodbo bode državi mogoče blago sprejemati neposredno do Trsta, kar bode gotovo povoljno vplivalo na vožnino.

— **Južna železnica** odpustila je od svojih delavnic 300 delavcev. Morebiti je povzročila to sila pičla dividenda enega franka od delnice, ki se je izplačala za minulo leto delničarjem južne železnice.

— **Predilnica v Litiji**, nasproti od kolodvora, je že toliko dogotovljena, da uže delajo v nji za poskušnjo. Gradbo vodil je Tönnies, stroji depeljani so večinoma z Angleškega. Razsvitljena bo tovarna električno.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — V avstrijskih deželah postala je politika zeló tiha, ker so se politiki: ministri in poslanci podali na poletne počitnice oziroma k svojim osebnim opravilom. Edino mladočeski poslanci nadaljujejo svoje nasprotovanje zoper češki klub, iz katerega so bili neprostovoljno odpravljeni, toda udje češkega kluba vdeležujejo se uže tudi shodov, katere sklicujejo Mladočehi, in tako se je pri takem shodu zgodilo, da je bila na njem sklenjena sijajna zaupnica za češki klub in za dr. Riegerja, namesto nezaupnice, kakoršno so nameravali in pripravljali Mladočehi. Ljudstvo je izrekoma postopanje mladočeske četvorice in „N. L.“ povodom smrti odličnega domoljuba grofa Henrika Clama odločno obsojalo.

Uradna „Wiener Ztg.“ proglasila je, potem sta bila ministra Taaffe in Dunajevski uže pred nekaj časom, minister Bacquehem pa pred malo dnevi odlikovani z visokimi redi, sedaj še ona odlikovanja izmed poslaniških krogov, ki so v zvezi s sklenjeno novo pogodbo z Ogersko. Knez Jurij Czartoriski, ki je bil načelnik velikega odseka za pogodbo, odlikovan je z dostojanstvom tajnega svetovalca, načelnik kvotne deputacije grof Revertera, ud gosposke zbornice, odlikovan je z redom železne krone I. vrste; poročevalec kvotne deputacije Javorski z redom železne krone II. vrste, načelnik carinskega odseka baron Nadherni in pa večletni poročevalec državnega in delegacijskega budgeta dr. Matuš z redom železne krone III. vrste, carinski poročevalec dr. Bilinski pa z velikim križem Franc Josipovega reda.

„Wiener Ztg.“ objavlja tudi imenovanje viteza Javorskega za člana državne sodnije, ki je v popolnem soglasji s predlogom državnega zbora, v katerem je bil Javorski predlagan na prvem mestu.

O ministerski krizi srbski, vsled katere je prišel na krmilo Ristič kot ministerski predsednik, sodi se tukaj zeló hladnokrvno; nihče ne sodi, da bi te osebne premembe pomenile premembo sisteme izrekoma ne v Avstriji sovražnem smislu.

Češka. — Omeniti nam je zanimivih dveh dogodeb, katerih prva zadeva mladočeski boj zoper dr. Riegerja in klub njegov, druga pa glasoviti Schmerlingov predlog o jezikovni naredbi pravosodnega ministerstva.

Mestni zastop v Kladnu, volilnem okraju grofa Kounic-a, enega iz mladočeske četvorice, sklenil je dr. Riegerju zaupnico. — Ker je s tem mestni zastop prišel v nasprotje s svojim poslancem, sklical se je shod volilcev in povabil grofa Kounica, memogredé omenjeno, osebno dobra duša.

Ker je Kounicova stranka čutila, da jo meščanstvo popušča, hotla je prav v tistem času sklicati shod v „Občanskem klubu“, pa ker se je tam zbralo samo 18 oseb, podali so se konečno tudi nehoté ti k splošnem volilnem shodu, kjer je bilo zbranih okoli 300 volilcev. Za predsednika izbran je bil tam župan J. Hrabé; po daljšem razgovoru, katerega se je z največjim vspehom vdeležil dr. Hruška, sprejeli ste se z vsemi glasovi proti 25 sledeči resoluciji:

1. Volilci mesta Kladno odobravajo postopanje mestnega zastopa ter se skladajo z izrazom zaupanja, katerega je mestni odbor sklenil za dr. Riegerja in za češki klub v državnem zboru.

2. Poslanec grof Kounic se pozivlja, vstopiti v češki klub, za slučaj pa, ko bi mu tega ne dopustilo njegovo prepričanje svoj mandat zopet položiti v naše roke.

Zanimivo je, da so zoper te rosoluciji glasovali oni pristaši Tilšer-jevi, ki so pri volitvi sami bili najhujši nasprotniki Kounic-ovi.

Sedaj k drugi, jako zanimivi dogodbi.

Po sramotnem propadu Schmerlingovem v gosposki zbornici bila je ustavoverna stranka nekaj časa osupnjena, potem je pa pričela zopet demonstrirati za Schmerling-a in izrekoma zoper one škofe, ki so glasovali proti temu predlogu.

Edin duhovnik, ki je glasoval za Schmerlinga, bil je znani opat Karol v Melk-u. — Za tega trebalo je vpeljati agitacijo, da se proslavlja kot edini pravi, nemški duhovnik.

Posel agitacije prevzel je občinski zastop v Melk-u. Ta sklenil je za „svojega“ opata „cvetečo“ zaupnico.

Spis zaupnice in vabilo tudi pristopiti ji, razposlal pa je v znane bližnje, pa tudi v oddaljene nemška mesta na Českem, med drugimi tudi v mesto Turnovo na Českem. — Pri starašinstvu tega mesta pa so jo Melkovci z opatom Karolom vred skupili.

Mestni odbor Turnovski odgovoril je na vabilo Melkovcev tako:

„Odgovarjaje na ta dopis, podpisani mestni odbor ne more prikrivati razsrjenosti svoje, da se poskuša priznanje za Schmerlingov predlog prenašati tudi med prebivalstvo parlamentu oddaljeno in da naj bi se častil mož, ki je s svojim glasovanjem za ta predlog sveto dolžnost pravičnosti kot katoliški duhovnik zatajil.

Dolžnost katoliškega duhovnika je, oni del nemškega ljudstva, kateri českemu narodu odrekava enako pravico in z nepravimi sredstvi, ki so nevredni omikanega naroda, deluje za njegovo ponižavanje, podučiti, da pravičnost povišava, greh pa ljudstvo dela siromaško.

Kakošen duhovnik je to, ki sam nosi bakljo razdvojenosti, namesto oznanovati pobratimstvo narodov, kakošen učenik ljudstva je to, ki sam nasprotuje glavni točki katoliškega nauka: „ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe!“ kakošen služabnik božji je to, kateri edini izmed vseh cerkvenih knezov pravici in pravičnosti vrata zapira?

V čem je prikrajšano kjerkoli uže bivajoče nemško prebivalstvo, ako c. kr. višja sodnija v Pragi za česko prebivalstvo uraduje česko?

Ako hoče slavni občinski zastop biti glasnik javnega menenja, tedaj ga naprosimo, naj tako prelatu Aleksandru Karolu, kakor g. vitezu Schmerlingu, vljudno naznani, da je Turnovski mestni odbor in vse prebivalstvo tega mesta živo prepričano, da ni nič bolj protivnega z bistvom duhovnika, kot to, da zataji evangelij ljubezni božje, in o sodniku, ki je poklican izvrševati sveto pravičnost, hoče silo delati za postavo, postavo pa za igračo strastnega sovraštva.“ — Upamo, da se bode ta izjava vrlih Turnovcev primernim potom naznanila „nemškemu“ prelatu in lord-sodniku, spreobrnilo ju se ve da, tudi ta glas naroda ne bode.

Hrvatska. — Ponedeljek pričele so se volitve za deželni zbor, zmagujejo vladni pristaši, izmed opozicije izvoljena sta samo dva; ali se bode ojačila „neodvisna“ stranka, o tem je težko soditi, pomenljivo pa je za madjaronsko taktiko, da je ravno sedaj, ko bi vpliv vladike Strossmayer-ja neodvisni stranki mogel največ pripomoči, po časnikih raztrosila vest, da se imajo gozdi škofijstva Djakovaškega dejati pod sekvestra zato, ker se preveč posekavajo. — Ali je to očitanje zoper vladiko nekoliko ali nič opravičeno, to ne odločuje, ker ravnanje Tiszovo proti „Matici Slovaški“, kateri so konfiscirali vse premoženje, katera bi bila mogla Slovake rešiti na-rodnega pogina, kaže, da Madjari političnim nasprotnikom svojim ne oblačijo rokovic, in ne priznavajo, kakor omikan svet tega, kar se imenuje „pravo“.

Nemška. — Nemški cesar in z njim vsa rodbina njegova klicati je mogla minulih osem dni: „To so dnevi, ki mi ne dopadejo.“ Bolno je bilo vse, kar po koncu drži mlado nemško državo, bolan cesar, devetdesetletni starček, bolan njegov sin, prestola naslednik, bolan tudi železni kancler Bismark. Časniki trdili so, da je bolezen cesarjeva neozdravljiva in da ga zdravniki le še umetno držijo za nekaj dni pri življenji. Prehladil se je in zavolj vnetja mehurja trpel je hude bolečine. Zadnji telegrami trdijo, da mu je vendar nekoliko odleglo, da je bolje spal in da so bolečine prenehale.

Cesarjevič naročil si je iznovega slovečega zdravnika Makenci-ja, iz dvora angleške kraljice, tašče svoje, da mu je še enkrat preiskal njegovo vratno bolezen. Časniki trdijo, da je glavno izrezavanje srečno izvršeno, da je pa treba vendar še daljega opazovanja in zato podal se je cesarjevič potem, ko so zdravniki izrekli, da za trenutek cesarjevo življenje ni v nevarnosti, v London.

Knezu Bismarku je njegova stara bolezen v obrazu tudi nekoliko odlegla tako, da je splošno zdravje onih, ki so v resnici „Nemška država“ — koncem teh dni — nekoliko boljše. — Ali bodo poletne kopeli to stanje zboljšale, še ni gotovo, ker „starost“ je neozdravljiva.

Angleška. — Uradni in poluradni listi trdijo stanovitno, da se bo nasprotje med Rusko in Angleško v srednji Aziji tako ali tako poravnalo z lepo. — Ruski odstopilo se bode drugod nekaj ozemlja, zato pa v Afganistanu ostane pri starem. — Položaj v srednji Aziji pa je dejansko ta, da Ruska vedno in izdatno napreduje, Angleška pa se je za sedaj ogiblje, kader pa obe državi tam skupaj trčite, bode krvav boj, kateremu bo težko drugačen izid, kakoršen je bil svoj čas v severni Ameriki. Angleška bode onemogla, morebiti stopi na njeno mesto za nekaj časa Ruska, pa samostojnost Indije izhodnje bode gotov konec.

Pred kresom, dne 21. junija pričnejo se v Londonu velike slovesnosti v praznovanje petdesetletnice kraljevanja kraljice Viktorije.

Svečanosti vdeležili se bodo, razun državljanov angleških in rodbine kraljičine tudi zastopniki vseh evropejskih dvorov.

Bolgarska. — Vladarstvo sklenilo je veliko sobranje sklicati začetkom meseca julija. Zastopnik turške vlade odsvetuje neki to storiti, ker bi nekatere države znale ta korak v tem trenutku soditi nepovoljno. — Ni znano, je li Turška to priporočala tudi v soglasji z drugimi državami.

Odgovorni vrednik: Gustav Pirc. — Tisk in založba: J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.